

Het einde van de Roman

door P. Keuning

ER zijn heel veel menschen, die eischen, dat een verhaal *goed* afloopt. Zoo dit niet het geval is, laten ze een boek liever ongelezen. Misschien hebben ze in hun leven al narigheid genoeg en ze willen zich mitsdien niet in een droefgeestige stemming laten brengen door hun lectuur. Misschien ook is hun leven vroolijk en zonnig en ze voelen er niets voor, in een boek ook eens kennis te maken met de donkere zijde.

Ook brengt een tekort aan romantiek heel veel jonge meisjes ertoe, persé te eischen, dat ze elkaar krijgen.

Er zijn schrijvers, die aan het verlangen van een groot deel van hun publiek tegemoet komen. 't Moet dan maar gaan als in het sprookje: Ze leefden lange jaren gelukkig en tevreden. Die auteurs bekommeren zich er niet om, dat de werkelijkheid zoo heel anders is, ze vragen niet naar waarheid en eerlijkheid, ze zorgen alleen maar voor een slot dat pakt.

Iemand, die het ernstig meent met zijn werk, doet natuurlijk anders. Hij kan aan zijn roman maar niet zonder meer een mooi slot maken, naardat het hem behaagt. Hij moet de gang van zijn verhaal volgen: het eene ontwikkelt zich uit het andere, zonder dat de auteur er iets toe of af kan doen en zoo blijft het tot aan het einde van zijn boek.

Mevrouw Kuyper—van Oordt schrijft in „De Heraut” in een boekbespreking o.m. het volgende: „Een roman met een opzet als deze is ongeschikt voor het, meestal door de lezers begeerde „happy end”, den gelukkigen afloop, waarbij de held de heldin naar 't altaar leidt. Ik geef dadelijk toe, dat een droevig slot den lezer dikwijls het boek met een gevoel van onvoldaanheid ter zijde doet leggen. Doch indien hij dit wil vermijden, dan moet de auteur het offermotief niet uitkiezen.”

Zoo beteekent een „happy end” nog niet steeds, dat we met een hoogstaand boek te doen hebben.

Nu zijn er echter in onze tijd ook menschen, die van een pakkend slot niets willen weten. 't Leven is zoo mooi niet, redeneeren ze; 't leven is naar en ellendig en komt ons dus niet aan met een blij einde, want dat is niet waar. Er zijn menschen, die alleen weten van zonde. Als men kennis neemt van de hedendaagsche litteratuur komt men daarvan wel zeer sterk onder de indruk. Altijd weer geeft een roman het verhaal van zonde en ongerechtigheid. En menig auteur heeft intens het zonde-leven van de in zijn boek optredende personen mee moeten leven, om zóó te kunnen schrijven, als hij deed.

Natuurlijk komt er in zijn boek dan ook gewoonlijk het verhaal van sexueele zonden en die worden 't liefst zoo fijn mogelijk uitgesponnen. En de lezer zegt: 'k Wist toch niet, dat het zóó erg was. Of misschien zegt hij ook: ja, zoo is het nu precies.

Nu, zeker kan de oude bijbel ons hier wel het een en ander leeren. De bijbel noemt de dingen bij de naam; ook de sexueele zonden, maar maakt er geen lang-uitgesponnen verhaal van. Kort en sober wordt medegedeeld, wat medegedeeld moet, maar nooit is het de bijbel om die zonden als zoodanig te doen. De bijbel verzwijgt niets, vermooit ook niets, is eenvoudig *waar*. Maar achter de zonde ziet de bijbel de zonde-oorzaak en is mitsdien veel dieper en echter dan de modernste roman.

De bijbel vertelt van zonde, om tegen zonde te waarschuwen.

OPGANG

~~Daar~~ is Absalom, die gestraft wordt door zijn hoogmoed. Daar is Ezau, die ~~gestraft~~ wordt in wat hij veracht.

De bijbel ziet ook niet de zonde alleen. Er is een verloren zoon, die tot den vader terugkeert en genade verkrijgt. Daar is David, die vergeving vindt.

En nu komen we op het einde van de roman terug.

Geen blij einde, zegt er iemand, zeggen er velen in onze tijd. Het leven is immers zo niet, en een auteur, die aan zijn boek een mooi slot maakt, wordt al heel spoedig veel te idealistisch gevonden.

Alsof er van *bekeering* geen sprake meer kan zijn. Alsof de zonde niet meer overwonnen kan worden.

Dat is de ellende van onze tijd, dat men nog wel weet van zonde, maar niet meer van de overwinning op de zonde. Men weet wel van verloren zonen, maar niet van hervonden zonen.

Men meent waar te zijn en realistisch en wat dies meer zij, maar men koestert de leugen.

Dus toch een blij slot?

Dat zeggen we niet. Op elke zonde volgt *geen* bekeering; voor elke kwaal is *geen* genezing. Het is ook niet waar, dat een bekeerd mensch steeds een blij en gelukkig leven heeft.

Maar we zeggen ook niet, dat een blij einde tot de onmogelijkheden behoort. De lezers van een roman mogen niet zonder meer in dit opzicht hun eischen stellen. Ze mogen alleen vragen, dat de auteur ernst maakt met zijn werk en waar blijft, hoe het einde van zijn boek dan ook moge zijn. Dat kan hij alleen doen, als hij ernst maakt met het leven en dat leven ziet, zooals het is. Dat kan hij alleen als hij weet van zonde en van genade, van de duisternis en van het licht.